30/10/2025

30 Οκτωβρίου: Εορτάζει ο Άγιος Απόστολος Κλεόπας ο Αδελφόθεος

/ Βίοι Αγίων

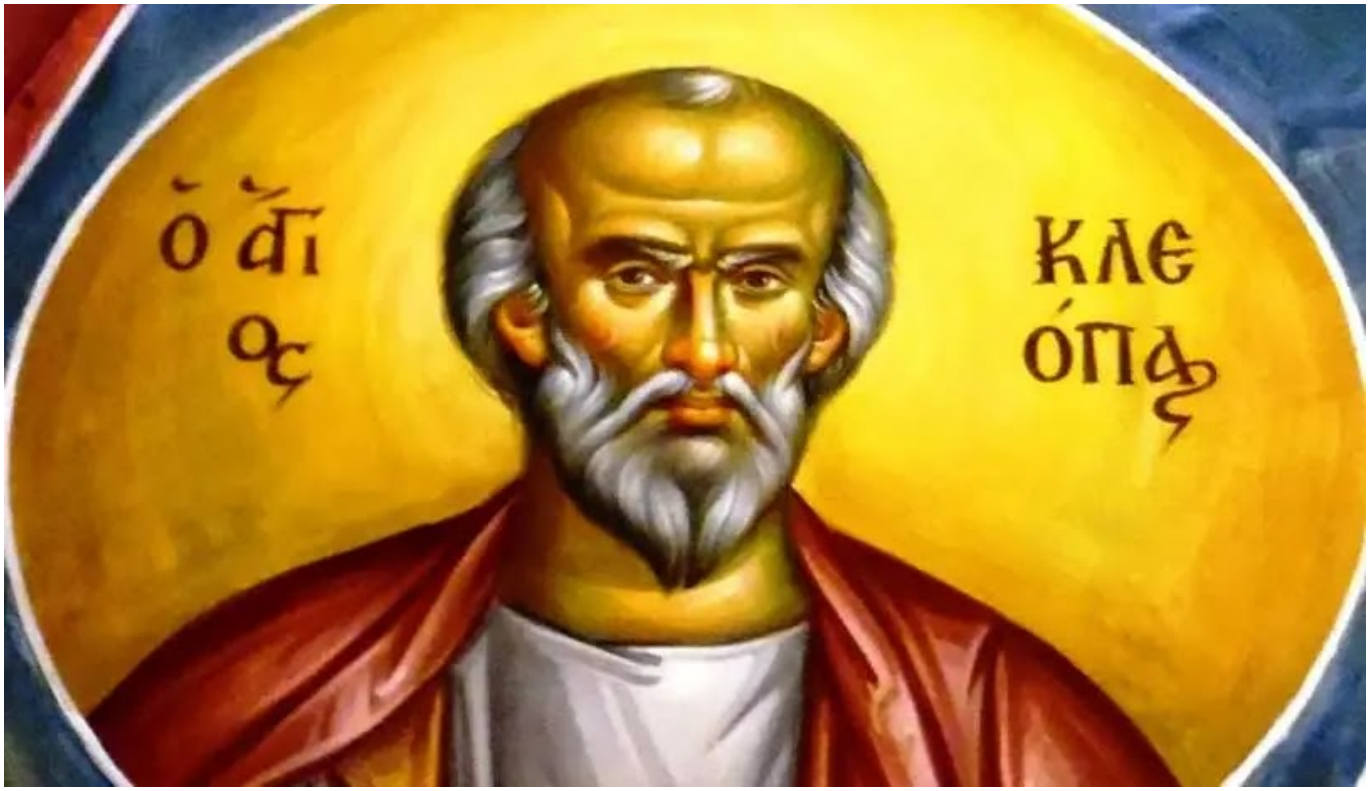

Σήμερα, 30 Οκτωβρίου, η Εκκλησία τιμά τη μνήμη του Αγίου Αποστόλου Κλεόπα του Αδελφοθέου, του Αγίου Ζηνοβίου, που ήταν γιατρός, από την Κιλικία, και της αδελφής του Ζηνοβίας.

- Του ΛΑΜΠΡΟΥ Κ. ΣΚΟΝΤΖΟΥ, Θεολόγου – Καθηγητού

Ο Άγιος Απόστολος Κλεόπας ο Αδελφόθεος

Σημαντική θέση στη χωρία των αγίων της Καινής Διαθήκης κατέχουν και οι λεγόμενοι Αδελφόθεοι. Ένας από αυτούς είναι και ο άγιος Κλεόπας, ή Σίμων, ή Συμεών. Τα πολλά ονόματα ήταν συνηθισμένα στην ιουδαϊκή κοινωνία, αλλά στην

εκκλησιαστική παράδοση μας είναι περισσότερο γνωστός ως Κλεόπας.

Ως Αδελφόθεοι χαρακτηρίζονται τα παιδιά του Μνήστορα Ιωσήφ, τέκνα από την πρώτη γυναίκα του, η οποία είχε κοιμηθεί: ο Ιάκωβος, ο Ιωσής, ο Ιούδας και ο Κλεόπας – Σίμωνας- Συμεών. Σύμφωνα με την παράδοση της Εκκλησίας μας, αυτοί έζησαν και μεγάλωσαν μαζί με το Χριστό, στην ίδια οικία και γι’ αυτό είχαν μια ιδιαίτερη σχέση μαζί Του. Δεν θα πρέπει να συγχέουμε τον Κλεόπα – Σίμωνα, με τον άλλο απόστολο Σίμωνα τον καλούμενο Ζηλωτή ή Κανανίτη.

Δεν μας διασώθηκαν επαρκή στοιχεία για το πρόσωπό του και τη ζωή του. Εικάζουμε ότι ήταν ένα υπάκουο και ενάρετο παιδί του Ιωσήφ, το οποίο ζούσε στην αγία οικογένεια και μοχθούσε για την επιβίωσή της στο ξυλουργικό εργαστήριο του πατέρα του. Τον διέκρινε η ευσέβεια και η αδημονία της ελεύσεως του Μεσσία. Φαίνεται πως, όταν ο Χριστός βγήκε στη δημόσια δράση Του και φανερώθηκε η μεσσιανική Του ιδιότητα, ο Κλεόπας Τον ακολούθησε, δεν εντάχτηκε στον στενό κύκλο των δώδεκα μαθητών, αλλά στον τον ευρύτερο κύκλο των εβδομήκοντα.

Ο Κλεόπας μας είναι γνωστός από την γνωστή πορεία προς τους Εμμαούς, μαζί τον Λουκά, στους οποίους εμφανίστηκε ο αναστημένος Κύριος και διερμήνευσε τις Ιερές Γραφές σχετικά με το πάθος Του.

Σύμφωνα με την διήγηση, την οποία διασώζει ο ευαγγελιστής Λουκάς (24ο κεφ. στιχ. 13-35). Οι δύο απόστολοι, εκ των εβδομήκοντα, μετέβαιναν για κάποια υπόθεσή τους, στην κώμη Εμμαούς. Με την ονομασία Εμμαούς υπήρχε κωμόπολη, εξήντα στάδια (περίπου δέκα χιλιόμετρα), βορειοδυτικά της Ιερουσαλήμ. Κάποιοι την ταυτίζουν με τη σημερινή κωμόπολη Αλ Κουμπέιμπα ή η Καλούνα.

Συγκλονισμένοι από τα γεγονότα της σύλληψης, της σταύρωσης και της ταφής του Χριστού, βαδιζοντας, συζητούσαν γι’ αυτά. Και ενώ ήταν απορροφημένοι συζητώντας, εμφανίστηκε ως άγνωστος συνοδοιπόρος τους ο αναστημένος Χριστός, χωρίς αυτοί να τον αναγνωρίσουν, διότι «οἱ δὲ ὀφθαλμοὶ αὐτῶν ἐκρατοῦντο τοῦ μὴ ἐπιγνῶναι αὐτόν» (Λουκ.24,16). Τους ρώτησε γιατί είχαν έντονη λογομαχία και γιατί ήταν σκυθρωποί. Ο Κλεόπας του απάντησε με απορία: «πώς είναι δυνατόν να υπάρχει κάτοικος ή παρεπίδημος στην Ιερουσαλήμ, που να αγνοεί τα μεγάλα γεγονότα, τα όποια συντάραξαν των πόλη;». Ο Χριστός ερωτά: «ποια;». Και αυτοί τους απάντησαν, «τα περί Ιησού του Ναζωραίου, ο οποίος υπήρξε άνδρας προφήτης, δυνατός στα έργα και τα λόγια, μπροστά στο Θεό και σε όλο το λαό. Τον παρέδωσαν οι αρχιερείς και οι άρχοντές μας με την κατηγορία, που επισύρει την ποινή του θανάτου και τον σταύρωσαν. Εμείς βεβαίως ελπίζουμε ότι αυτός είναι ο μελλοντικός λυτρωτής του Ισραήλ και ήδη έχουν περάσει τρεις ημέρες αφότου έγιναν αυτά. Κάποιες γυναίκες πήγαν πολύ πρωί στο μνημείο και

δεν βρήκαν το σώμα του και είδαν οπτασία αγγέλων, λέγοντάς τους ότι αυτός ζει. Πήγαν στο μνημείο και κάποιοι από τους συντρόφους μας στο μνημείο και δεν τον βρήκαν, καθώς ομολόγησαν και οι γυναίκες». Και τότε ο Χριστός, τους είπε: «Ω ανόητοι και αναίσθητοι, δεν έχετε υπόψη σας τις προείπαν οι προφήτες! Δεν είπαν ότι όλα αυτά έπρεπε να πάθει ο Χριστός για να δοξασθεί;». Και άρχισε να τους εξιστορεί όλα όσα είπε ο Μωυσής και οι προφήτες και ερμήνευε τις Γραφές σχετικά με το Μεσσία.

Συζητώντας, ζύγωσαν στην κωμόπολη Εμμαούς και ο Χριστός προσποιήθηκε ότι ο προορισμός του ήταν πιο μακριά και θα χώριζαν. Αλλά εκείνοι σαγηνευμένοι από την συζήτηση του αγνώστου συνοδοιπόρου, τον παρακάλεσαν, σχεδόν αναγκάζοντάς τον, να μείνει μαζί τους, διότι ήδη είχε νυχτώσει. Εκείνος δέχτηκε και τους ακολούθησε στο κατάλυμά τους. Την ώρα του δείπνου ο άγνωστος πήρε το ψωμί και αφού το ευλόγησε το έκοψε και τους το μοίρασε. Μετά από αυτό άνοιξαν τα μάτια τους και γνώρισαν τον Διδάσκαλό τους. Την ίδια στιγμή Εκείνος έγινε άφαντος! Αυτοί εκστασιασμένοι από το θαυμαστό συμβάν διερωτήθηκαν: «Γιατί δεν ήταν η καρδιά μας πυρωμένη από την παρουσία του, την ώρα που μας μίλαγε στο δρόμο και μας εξηγούσε τις γραφές;».

Μετά από αυτό, παρά το προχωρημένο της νύχτας, σηκώθηκαν και επέστρεψαν στα Ιεροσόλυμα, πήγαν στο υπερώο, όπου ήταν συναγμένοι οι έντεκα μαθητές και κάποιοι άλλοι μαζί τους, αναγγέλλοντάς τους ότι ο Κύριος αναστήθηκε όντως και Τον είδε ο Πέτρος. Τότε και αυτοί τους ανήγγειλαν την δική τους εμπειρία, από τη συνάντηση μαζί του στο δρόμο και πως τον αναγνώρισαν την ώρα που ευλόγησε και μοίρασε τον άρτο.

Να κάμουμε εδώ την απαραίτητη διευκρίνιση, πως ο Χριστός, μετά την Ανάστασή Του, εμφανιζόταν με «ετέρα μορφή». Το άχραντο Σώμα του είχε πια αφθαρτοποιηθεί, είχε μεταμορφωθεί και δοξασθεί και δεν επέκειτο στους φυσικούς νόμους. Γι’ αυτό και οι δύο συνοδοιπόροι του μαθητές δεν τον αναγνώρισαν. Μάλιστα ο ευαγγελιστής Μάρκος αναφέρει τα εξής, συμπληρώνοντας τον Λουκά: «Μετὰ δὲ ταῦτα δυσὶν ἐξ αὐτῶν περιπατοῦσιν ἐφανερώθη ἐν ἑτέρᾳ μορφῇ, πορευομένοις εἰς ἀγρόν. κἀκεῖνοι ἀπελθόντες ἀπήγγειλαν τοῖς λοιποῖς· οὐδὲ ἐκείνοις ἐπίστευσαν» (Μαρκ.16,12). Τον αναγνώρισαν όμως την ώρα της ευλογίας του άρτου, δηλαδή κατά την Θεία Ευχαριστία. Κατά την ευλογία και την κοινωνία του Άρτου «διανοίχτηκαν οι οφθαλμοί» τους και τον γνώρισαν. Αυτό θέλει να μας διδάξει ότι πλέον ο Χριστός είναι αιωνίως παρών στην Εκκλησία και ορατός στα στοιχεία του Άρτου και του Οίνου.

Δεν υπάρχουν άλλες μαρτυρίες για την κατοπινή δράση του αγίου Κλεόπα. Εικάζουμε ότι έζησε και αυτός την συγκλονιστική εμπειρία της Πεντηκοστής και

εντάχτηκε με ζήλο στην διακονία της νεαρής Εκκλησίας. Αρχαία παράδοση αναφέρει πως έμεινε στην Παλαιστίνη να κηρύξει το Ευαγγέλιο τους Εβραίους. Κατά την φοβερή άλωση της Ιερουσαλήμ από τα ρωμαϊκά στρατεύματα του Τίτου (70 μ. Χ.) και την ολοκληρωτική και τελική καταστροφή της Ιερουσαλήμ και του Ναού, Ιουδαίοι και Χριστιανοί αναγκάστηκαν να φύγουν για κάποιο διάστημα και μαζί τους ο Κλεόπας. Με την επάνοδό τους οι Χριστιανοί της Ιερουσαλήμ και μετά το μαρτυρικό θάνατο του αγίου Ιακώβου του Αδελφοθέου, ανάδειξαν ως δεύτερο Επίσκοπο Ιεροσολύμων τον Κλεόπα (Αποστ. Διαταγαί Ζ.XLVI παρ. 13. ΒΕΠΕΣ, σ. 137 στίχ. 2).

Επί αυτοκράτορα Δομετιανού (81-96 μ.Χ.), περί το 82 μ. Χ. συνελήφθη και αυτός, μαζί με πλήθος άλλων Χριστιανών, μετά το γνωστό διάταγμα κατά των Χριστιανών και αναγκάστηκε να πιεί δηλητήριο προερχόμενο από σκορπιούς, οχιές και άλλα δηλητηριώδη ερπετά, αλλά η χάρις του Θεού τον διαφύλαξε αλώβητο.

Επί αυτοκράτορα Τραϊανού (98-117) συκοφαντήθηκε από κάποιους ασεβείς αιρετικούς, για τον ιεραποστολικό του ζήλο στις ρωμαϊκές αρχές, οι οποίες καταδίωκαν με αγριότητα τους Χριστιανούς. Οδηγήθηκε στον θηριώδη και φανατικό ειδωλολάτρη ύπατο Αττικό, ο οποίος τον οδήγησε σε φρικτά βασανιστήρια και εν τέλει σε σταυρικό θάνατο, περί το 107 μ. Χ. σε ηλικία 120 ετών.

Η μνήμη του τιμάται στις 30 Οκτωβρίου.